

Världsarvets särskilt stora universella värde

Bedömning av påverkan på världsarvets särskilt stora universella värde (OUV) avseende ärende VISBY VÄPNAREN 15 – Nedläggning av förskolan Persgränd

Slutsats

Den föreslagna nedläggningen riskerar att få en negativ påverkan på världsarvets särskilt stora universella värde (OUV).

Att åtgärda byggnaden eller hitta en alternativ byggnad för en kommunal förskola i Visby innerstad säkrar regionens närvaro i stadskärnan och blir en träffsäker åtgärd för att värna OUV och en levande, socialt hållbar världsarvsstad.

Förskola och skola är avgörande för att göra världsarvet livskraftigt året runt. Genom fortsatt offentlig närvaro och offentligt ägande kan Region Gotland motverka gentrifiering, och ensidig markanvändning. En kommunal förskola i innerstaden stärker barnperspektivet och barns inkludering på platsen.

Ärendebeskrivning

Persgränd är Visbys äldsta förskola som byggdes på 1930-talet, blev ett spädbarnshem på 1940-talet och senare Gotlands första "barnkrubba" som drevs av Stiftelsen Mjölkdroppen. Byggnaden och gården är problematisk ur arbetsmiljösynpunkt och behöver åtgärdas. Teknikförvaltningen har uppskattat renoveringskostnaderna till 22 miljoner.

Bedömning

Världsarvets särskilt stora universella värde (OUV) omfattar både de fysiska attributen - den medeltida stadens struktur och hur utvecklingen förhållit sig till denna och de immateriella värdena - den levande innerstaden. En levande stad förutsätter bibehållen funktionell blandning och en permanent boende befolkning. För detta krävs centrala vardagsfunktioner som förskola och skola och att Region Gotlands närvaro i innerstaden garanteras. Sedan början av 2000-talet har offentliga verksamheter flyttat ut, privatiseringen ökat och antalet fast boende minskat till förmån för deltidsboende och tillfällig vistelse (hotell). Den utvecklingen främjar inte återväxt eller en livskraftig innerstad.

Strategin för Hansestaden Visby konstaterar att den muromgärdade innerstadens funktion som levande och mångfacetterad stadskärna är sårbar.

När omkring 600 offentliga arbetsplatser försvann 2009 förändrades stadskärnans karaktär från en plats med offentlig förvaltning och service, till mer privatisering, gentrifiering och ett ökat fokus på turism, vilket slår mot både funktionell mångfald och social balans. De offentligt ägda fastigheter som sålts har till största del byggts om till hotell och bostäder. En balans i ägostrukturen - där regionen fortsätter äga strategiska fastigheter och Gotlandshem bidrar med allmännyttiga bostäder - är nödvändig för social mångfald och ett året-runt-boende.

Genom fortsatt offentligt ägande kan Region Gotland motverka gentrifiering och ensidig markanvändning, samt utveckla hållbar turism. Det finns därför ett tydligt behov av att pröva konsekvenserna för världsarvet varje gång strategiska, offentligt ägda fastigheter och funktioner i innerstaden övervägs för privatisering eller avveckling.

Enhet Strategisk planering

Louise Hoffman-Borgö, världsarvssamordnare
Maria James, regionantikvarie